

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

A Bács-Bodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Megjelenik minden vasárnap
TELEFON 14 SZ.

Főmunkatársak
KISS GYULA SZENDY ISTVÁN

Felelős szerkesztő
BERKOVITS MÁRK
Belmunkatárs CSAJÁGI BERNÁT

Egész évre 8 K, félévre 4 K,
negyed évre 2 K
Egyes szám ára 20 fillér

A fekete rém.

Oroszország felől megint veszedelem hire érkezik. Megsuhogtatta fekete szárnyait ama rémes és öldöklő madár, a melynek minden lebbenése százaknak halálát jelenti. És ez a fekete madár sokszor suhogtatja meg szárnyait, nincs előle menekülés. Az emberi elme, amely már oly sok betegség mélyére hatolt, s a mely már ennyi gyógyíthatatlannak látszó kór okait felderítette, a kolerával szemben tehetetlenül áll. Látnia kell, mint vergődik szörnyű kínok között az áldozat, s mint végez vele a szörnyű betegség rövid huszonnégy óra alatt.

A pusztító kór, amely a maga útjában nem ismer határállomást, amely hegyeken, völgyeken keresztül száguld egy pillanat alatt s nem pihen el addig, míg éhségét ki nem elégítette, most hazánk határait is fenyegeti, és jöllehet rövid időn belül reánk is le fog csapni. Éppen azért el kell követnünk mindent, hogy gátot vessünk falánkságának. Ezt pedig csak úgy tehetjük meg, ha eltüntetjük mindazt, ami melegágya lehetne a betegség terjedésének. És itt

is az egészségügy első követelése lép előtérbe: a tisztaság. Népünknek minden rétegében, az alsóban éppen úgy, mint a felsőben, vannak megrögzött rossz szokások, amelyek néha nevelatlenségből, máskor figyelmetlenségből vagy a következményekkel való nem törődésből származnak. Ezek ellen küzdeni kell.

Városainkban, falvainkban a jó vízzel való ellátás még mindig lassan halad előre. Említsük-e, hogy a csatornázás legtöbb városunkban az embereknek még gondolat világában is alig talál helyet? De az egészség fenntartására irányuló törekvéseinkben egész özőnével találkozunk azoknak az újabb feladatoknak, a melyeket a gyorsan fejlődő társas élet támaszt. Ezeket mind figyelemmel kísérni, értéküket megismertetni, érdekükben fogékony-ságot, némelykor talán inkább hangulatot kelteni elsőrendű kötelesség. Mennél jobban fejlődnek ismereteink, mennél több jelenség okát közelítjük meg, vagy legalább véljük, hogy kezdjük megérteni: annál fontosabbnak ismerjük a közegészségügyet és annál

őszintebben fogunk törekedni mind emberies, mint nagyon tiszteletreméltó önzésből Higiencia szolgálatába szegődni.

Persze ilyenkor, amikor a ragadozó kór réme fenyeget, hatóság és társadalom egyaránt megmozdul és egyesült erővel hadakozik ellene. De olyan ez a hadakozás, mint azé a hadseregé, amely este nyugodtan álomra hajtja a fejét, s csak akkor kapkod a fegyvere után, amikor az ellenség már puska lövésnyire van. A jó közegészségi politika az, amely mindig éber szemmel figyel, hol közeledhetik a baj, hogy készenlétben találjon, ha felbukkan.

Távol áll tőlünk az a célzat, hogy jó eleve rettegést okozzunk. Hiszen meglehet — és adja Isten! — hogy elkerüljön bennünket a veszedelem. De sohase bizakodjunk el! Tegyük meg mindent, és pedig idejekorán, ami szükséges és célszerű. Építsük meg a védőfalakat, hányjuk fel a sáncokat, töltsük meg a fegyvereinket, fujjuk meg a harsonákat. És védekezzünk! Ha lebir bennünket, nem vádol érte a lelkiismeretünk. De ha elriasztjuk, ha

TÁRCA.

Szegény fogja a madarat

A szatmári békekötéssel beesteledett a hajdan fényes kurucz dicsőségnek örökre. Elhallgattak a tüzes, viharos harci dalok s a labancot vérig csipkedő paprikás kurucnóták. Éjnek sötét évadján, erdők rejtett sűrűjében néha-néha riadt csak fel fájó mélabuval a bujdosó Rákóczy kesergője:

A tábor, a tábor
Zászlóit lehajtja
A majtényi páston
Szegény kuruc tábor
Hajh, Károlyi Sándor!
Hajh Károlyi Sándor,
Károlyi Sándorom!
Hová lőtt, háová lőtt
Az én szép táborom?

Károlyi Sándor s a szövetséges rendek hódolati esküt tettek a labancgenerális, Pálffy János kezébe. S a tábor, a tábor, a szép kurucz tábor fegyverét lerakva, szerteoszlott a négy szél tájira.

Rákóczy Ferenc, a vezérő fejedelem s azok a tiszta rajongó lelkek, akik hozzá mind a végig hűvek maradtak, visszautasítván a császár hívó kegyelmét, messze idegenben a hontalanság keserű kenyerén éldegéltek. Török ég alatt, odalenn a mármora tenger ligetes partjain: Rodostóban. Nagy Bercsényi

Miklós, Eszterházi Antal, Forgách Simon, Csáky Mihály grófok, a két Pápay testvér János és Gáspár, Zay Zsigmond báró, Radalovich apát, szarvoskendi Sibrik Miklós, Horváth Ferenc, Kőszeghy és Kajdacsy alkották a bujdosó fejedelem udvarát. És a hűvek hűve, rajongók rajongója, a fényes szellemű, édesszavu poéta: Zagoni Mikes Kelemen.

Maga Rákóczy valósággal kolostori életet élt. Miután utolsó szép reménye is porba hullott, hogy idegen segítséggel még egyszer diadalmasan meglöbögthetné a magyar szabadság zászlóját: nagy lelke imádságba és elmélkedésbe mélyedt.

A mi kis derű megaranyozta még ottan-ottan a szegény bujdosók egyhangú szürke életét, azt az örökké gavallér Bercsényi Miklós gróf háza árasztotta. Ott össze-összecsendült még olykor a barátság vidám serlege.

A ház lelke az élet őszén is még mindig szép, szellemes „méltóságos asszony, Bercsényiné asszonyom“ vala, aki igen szeretett a társaságban mulatságos dolgokról beszélni, főképpen az ő tavaszi idejében való dolgokról. És mellette Bercsényi hű öreg poéta titkárának a Vápi Vénus szép szavu énekesének ifju lánya, a kis Kőszeghy Zsuzsika anyátlan árvaságra maradt kis Zsuzsika lány ott serdült fel a fényes Bercsényi udvarban. Bercsényiék úgy szerették, dédelgették, mintha tulajdon édes gyermekük lett

volna. És olybá vette őt az egész rodostói társaság is.

A tovatűnt szép multra való emlékezés, az édes bus merengés méla óráiban, ezüstös csengésű hangján verseket olvasott fel urasszonyának a kis Zsuzsika. Érzelmes lágyan folyó, zengő alexandrinusokat édesapja művéből. A Vépi Vénusból, melyet nyilván ama híres nevezetes Murányi Vénus példáján buzdulva, a Bercsényi pár egybekelése alkalmosságára szerzett vala jó Kőszeghy György uram. Oh olyan édes és olyan szomorú dolog volt hallania ifju leányajakról az agg urnőnek az ő ifjonti búbját dicsőítő zengzetes strófákat. A mikor még csillogott sok drágakő násfás mellében, fénylettek a gyémántok szép fejkötőjében.

És ha sirva vigadó barátkozásra gyülekezett Bercsényiékhez a rodostói társaság, a ház urasszonyának jobbkeze volt az eleven kis poétasarjadék. Katonai szigorúsággal rendelkezett a konyhán és üde jókedvvel, pajkos csicsérgéssel forgolódt, kínálkozott az ebédlőházban a vendégek körül. Különösképpen pedig az édes, aranyos Mikes bácsi körül. Az ő számára mindig volt egy izletesebb falatja, amit a tulajdon rózsás kacsóival tett a tányérra; őhozzá mindig volt egy pajkosabb szava, egy edesebb melegebb mosolya. És amikor Rodostó rózsáligetű virágba borultak, bizony egy-egy csinos bokrétaeska is ott illatozott mindig a Mikes bácsi tányérja mellett

okos és előrelátható intézkedésekkel lehetőleg gátot vetünk pusztításainak, sok száz életet mentünk meg vele s büszkén vallhatjuk, hogy megszalasztottunk oly ellenséget, amely a legveszedelmesebb, mert — láthatatlan!

HIREK

— **Uj doctor juris.** Faller Alajos, Veprőd község jegyzője e hó 2-án a budapesti tudomány egyetemen a jog- és államtudományi vizsgát sikeresen letette.

— **A kulai országos vásár** október 11. és 12-én fog megtartatni.

— **Cservenkai csendélet.** Nem kevesebb mint 14 helyen hatoltak be a m. hó 23-áról 24-ére virradó éjszakán ismeretlen tettesek Cservenkán és mintegy 4—500 K értékű ruhaneműt és baromfit sikeresen el is emeltek. A károsult lakosok a következők: Röder Károly, Pilis József, Altner Bernát, Schuhmacher Károly, Weber Vilmos, Keller Samu, Herr Károly, Geyer Lajos, Mayer Dániel, Fuchs Károly ifj., Fuchs Károly sen., Dolézsák Gyula, Tirts Fülöp, Grieger Péter. A rendőrség Nesztinger János cservenkai rendőrfővezető vezetése mellett, Herner István csendőr-őrsvezető, Kuruc János és Krammer Antal csendőrök közreműködésével a legszelésebb körü nyomozást indították meg a gonosztevők kézrekerítése végett és buzgó, kitértő fáradozásainak csakhamar meg is lett a kívánt eredménye. A közbiztonság éber és önzetlen őreinek sikerült a tetteseket Egri János, Rosta Pál, Dulity János és özv. Dusda Mátyásné topolyai lakosok személyeiben fölfedezni, ezeket a lopott holmik egy részével együtt kézre keríteni és a kulai kir. járásbírósnak átszolgáltatni. A derék rendőrség és csendőrség működésének ezen fényes sikere nem szorul külön dicsőre, de azért szívesen adózunk neki a legmelegebb elismeréssel.

— **Jubiláló lelkész.** Petri Károly újsóvéi ev. lelkész, bácsi alesperes, a napokban ünnepelte negyvenéves lelkészi jubileumát. Az istentisztelet után a preszbiterium és előljáróság a paplakba vonult, ahol Posch tanító meleg szavakban üdvözölte a jubilanst, aki harminc éve működik mostani állomásán.

Meleg lánymosolyra, édes csicsérgésre, rózsák illatára: hol a vér, mely fel nem pezsdül? Hol a szív, mely meg nem dobban?

Jó Mikes Kelemen uram is csak arra ébredt egy szép május reggelén, hogy szívében lopva, titkon fészket vert egy zengő madár, a szerelem . . . Abban a nemes, nagy szívben amelyet eddig egészen a fejedelem iránt való eszményi rajongás töltött be, most hirtelen valami sosem érzett melegség és végtelenül édes bizsergés támadt . . . És az imádott hős félisteni alakja mellett ott ringatózott már szeliden, annak a rajongó szívnek kristálytisza mélységein egy harmatos gyenge virágszálnak képe is: a kis Kőszeghy Zsuzsikaé.

Ha volt vendégség, ha nem volt, hiva és hivatalosan is mindennapos látogató lón ezennel a Bercsényi portán a Mikes uram. A reggeli ájtatószkodás után, az udvari kápolnából egyenesen odavezetett utja.

— Hozta Isten, édes, aranyos Kelemen bácsi — szaladt fogadására Zsuzsika — mi jót hozott énnékem?

— Semmit, piciny kis madaram, vagy még annál is kevesebbet: csak jó magamat la, volt a rendes válasz.

De Zsuzsika ezzel a semmivel is meglegedett volt, mert egyszerűen olyan hangos jókedve kerekedett mindig, Mikes uram jöttén, hogy csak úgy zengett belé a kis örmény palota. Ki nem fogyott a pajkos, bohó kérédezősködésből, kacagásból, nótázásból.

— **Vasutépítés.** A baja—bezdán—zombor—apatin—gombosi vasut építését 1909. év kora tavaszán kezdik meg. A vállalat már januárban megteszi az építési munkálatok előkészületeit.

— **Áthelyezés.** Fernbach Károly főispán Hoffmann Sebestyén szolgabíró Topolyáról Ujvidékre és Molnár Imre közigazgatási gyakornokot Ujvidékről Topolyára áthelyete.

— **Felfüggesztett városi tisztviselő.** Ujvidékről jelentik: Dr. Demetrovits Vladimir ujvidéki polgármester felfüggesztette állásától Szender Gusztáv városi alszámvevőt és elrendelte ellene a fegyelmet megelőző vizsgálatot. A felfüggesztés oka az, hogy Szender Gusztáv hivatalába sok, súlyos beszámítás alá eső szabálytalanságot követett el, amihez még a felebbvalók iránti engedtlenség, a tisztviselői állás lealacsonyítása és tisztviselőtársainak megrágalmazása járult.

— **A titel-torontáli vasut.** Gfrerer, Schoch és Grossmann budapesti építési vállalkozó cégnek a bácsbodrog vmegyei h. é. vasut óbecse—ujvidék—titeli vonalának Titel állomástól a Tisza folyó áthidalásával Rudolfs-gnad, Perlasz, Románécska, Nemetécska és Felsőmuzsla községek határain át a szeged—nagykikinda—nagybecskereki h. é. vasut Nagybecskerek állomásig vezetendő szabványos nyomtávu gőzmozdonyu h. é. vasutvonalra adott előmunkálati engedélyt a kereskedelemügyi minister meghozzabbitotta.

— **Orvosi jubileum.** Dr. Neugebauer Dávid szíváci orvos 40 éves orvosi jubileumát nagy ünnepség keretében üli Szivác község társadalma okt. 17-én. Az ünnepélyen a vármegye, az orvosszövetség stb. intézmény képviselteti magát.

— **Bácskaiak a király előtt.** Október 4-én bács megyei küldöttség megy Vojnits István alispán vezetése alatt őfelsége a király elé, akinek emlékiratot nyújtanak át a harmadik egyetemnek Szegeden való felállítása érdekében.

— **Zenepalota Szabadkán.** Szabadka város törvényhatósági bizottsága dr. Biró Károly polgármester indítványára kimondotta, hogy zenepalotát épít. A zenepalotában elhelyezést nyer a városi zenede és egy nagy hangversenyterem. A tervek készítésére országos pályázatot hirdetnek.

Csengő édes hangján csak rá-rákezdett arra a bájos virágénekre, a Mikes kedves nótájára:

Ne menj el galambom,
Ne repülj el tőlem,
Rakok puha fészket
Rózsafa — erdőben . . .

És míg a ház ura, labancok hijjában, jobb sorsra méltó virtussal Rodostó erdeinek vadjait üldözé künn a halmos völgyes hártárban, odahaza az asszony nép, Bercsényiné a meghitt barátinője, Kajdacsyné asszony meg a kis Zsuzsika Mikes urammal szelemes tereferével enyhítgeti a hosszú napok egyhangu unalmát. Az ifjonta világ szép Bercsényiné bájjait bizony kegyetlenül tépetgetni kezdé az elmulás fuvalma. Gyöngült, fogyott, senyvedt a nagyasszony napról-napra. És olyan édes megnyugvással töltötte el az a gondolat, hogy szíve kis Zsuzsikáját, ha már távoznia kell ama más világok felé, a Mikes Kelemen nemes szívére hagyja itt. Rajta is volt, asszonyi apró kedves turlfanggal elő is segíté, hogy a két egymáshoz vonzódo szív valósággal egybe is forrjon. Mikes éles szeme észre is vette ezt, hálás is volt érte. Órák hosszat mulattatá a kegyes matronát az elvirágozott szép idők illatos emlékeivel . . . A mikor Zsuzsika belefáradt az olvasásba, ő vette át a szerepet, és könyv könyv nélkül szavaltá tovább a Végi Vénus lágyan folyó, hízogó verseit. Szívesen, édes örömmel tért vissza napról-napra a már neki szörnyen unalmas, százsor agyondicsért

— **Kerítés építése.** Nádajla község közterének téglalapozaton ürege vasoszlopok beerősítésére dróthálóval való bekerítése határozatván el, eme munkálat végrehajtásának biztosítása céljából árlejtés hirdettetik s annak megtartására f. é. október 8-án d. e. 10 órája tüzetik ki. Kikiáltási ár 2000 K. Egyéb a munkálatokra vonatkozó feltételek, tervek és költségvetés az előljáróságnál be tekinthetők.

— **Afrikában lakó bácskai jótékony-sága.** Flasch Ferencz palánkai illetőségű cairói lakos 1200 K-t küldött Hipp Dezső főszolgabíróknak, hogy azt a palánkai szegények közt ossza ki.

— **Megdézsmált gabona-hajók.** A Strasser és König budapesti gabonakereskedő cég feljelentést tett a budapesti rendőrségnél, hogy a Bács- és Torontálmegye egyes helyein gabonával megrakott hajóit megdézsmálják. A főkapitányság a belügy-minister utasítására két titkos rendőrt küldött le Bács- és Torontálmegyébe, a kik már 8 nap óta nyomoznak Titelen, Rudolfs-gnád, Rerlaszon és Nagybecskereken. A nyomozás meglepő eredményre vezetett. A gabonát maguk a hajókormányosok lopták el és értékesítés végett egy közösen megbízott orgazdának adták át. Már eddig is tömeges letartóztatások történtek. A nyomozás tovább tart.

— **A mezőgazdasági kamara** Székelye. A mezőgazdasági kamarák ügye élénken foglalkoztatja vmegyénk intéző köreit. A vmegyei Gazdasági Egyesület legutóbbi igazgatósági ülésén Latinovits Pál és Törley Gyula felszólalásainak hatása alatt elhatározták, hogy a földmívelési ministerhez és az Omge-hez fölterjesztést intéznek, melyben az Alföldre kiterjedő kamarának Zomborban való létesítését fogják kérelmezni.

— **Nagy tűz.** Óbecsén a m. szombaton kigyuladt a Freund-féle gőzfűrészes és gőzmalom s nemcsak az épületeket, de a kész famunkákat is elhamvasztotta. A kár megközelíti a félmillió koronát.

— **Uj csendőrállomás.** Szépligetéről a m. hó 30-án költözködött át a csendőrség Szilbácsra, új állomáshelyére. Debuisset pridem.

agyonkoptatott multba. — Bercsényi elvirult multjába — azért a bimbozó igéretteljes, édesen sejtelmes jövőért, ami a Zsuzsika bogár szeméből, édes gerlekekacagásából nevetett feléje. Ah különösen az a beszédes meleg kacagás, ahogyan senki más nem tudott kacagni, az babonázta meg végképpen a szegény borongó Mikes bizalmas jó szívét. Dehogyan gondolt ő arra, hogy abban hamisság lehetne. És ki tudja, akkor nem is volt még talán . . .

De kései szerelmének imigy szépen lombosodó bokrárt egyszerre csak fonnyasztó vihar tépte meg. Ugyanaz, a melyik Bercsényiné élete fáját ketté törte.

A nagyasszony halála után vége lett az idillikus, édes pásztoróráknak. A társaság előtt bezárult a Bercsényi ház kapuja és Mikes is ha be-be nyitott: nem fogadta már a régi sugaras szeretet. Zsuzsikának csodálatosképpen mindig akadt ilyenkor valami sürgetős dolga. Bercsényiné örökké zsembeledött vendége előtt. Hogy már senkiben sem lehet bizni. Ezek a cselédek is mind megromlottak. Ha az ember mindig a sarkukban nincs, kipusztítják, tönkreteszik. Ő maga is rokkant, nyavalyás már. Valóságos Istenáldás házán a kis Zsuzsika.

— A mi te rajtad áldás, átok leszen az én rajtam, — forgott Mikes elméjében a szomorú sejtetem, amig csüggedten elgondolkozva hazafelé ballagott. Az egész rodostói kolonia csudálkozott

— **Gyászjelentés.** Aholirottak a legmélyebb fájdalommal jelentjük, hogy a gyengéden szerető férj, az áldott jó apa, a jó-ságos nagyatyja, dédapa és após Grossman Tivadar Mátyás szept. 28-án d.u. 1/4 óra-kor 77 éves korában, boldog házasságának 53. évében, több napi fájdalmas szenvedések után az Urban csendben elhunyt. A megboldogultnak földi maradványai szept. 30-án d.e. 10 órakor fognak a gyászházból az ág. hitv. ev. egyház szertartásai szerint az egyházi temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Ujverbász, 1908. szept. 28. Áldás emlékének! Béke hamvainak! özv. Grossman Tivadarné szül. Svebler Katalin neje. Grossman Frigyes, özv. Klein szül. Grossman Katalin, Kiss szül. Grossman Sylvia, gyermekei. Kiss Gyula, veje. Grossman Frigyesné szül. Kuntz Erzsébet, menyé. Rádely Jenőné szül. Klein Jolán és férje, Grossman Tivadar, Ilonka, Lajos, Péter, Kiss József, Gábor, Tibor, Tamás, Sylvike, unokái. Rádely Kamilla, Rádely Zoltán, dédunokái.

— **Uj vasut.** A szabadka—gombos—palánkai h. é. vasuton a forgalom november második felében fog megnyílni.

— **Polgármesterből ügyvéd.** Szalay Lajos nyug. polgármester Ujvidéken ügyvédi irodát nyitott.

— **Svéd torna az iskolában.** Ujabbán a népiskolákban is nagyobb és nagyobb figyelmet fordítanak a testi nevelésre s most egy újabb ezt célzó intézkedés történt. A közoktatásügyi ministerium a svéd torna ismertetéséről egy füzetet adott ki, melyet több példányban megküldött a tanfelügyelőségnek az iskolák között való kiosztás végett.

— **Autoomnibusz járatok** Nagybecskerek és Titel között. A Vállalkozók Lapja írja: Legközelebb automobilomnibusz járat indul meg Nagybecskerek és Titel között, miután a Westinghousn-cég budapesti képviselőjének Rozdonyi Sándornak sikerült e célra egy konzorciumot létesíteni, amelynek élén Eckstein János szállító cég és Krespelka J. nyug. főhadnagy áll. A közhelyi forgalomnak ez az első nagyobb vonala, ahol a modern és gyakorlatilag nagyon bevált társas gépkocsi jön alkalmazásba. E példa bizonyára ösztökélő erővel fog hatni, hogy mentül több vidéki utvonat, ahol a közlekedés lassu és fogyatékos kövesse az üdvös mintát.

már azon a nagy változáson amely Mikes Kelemen egyszerre meglepte. Az eleven kedvű, társaságot szerető ember hirtelen komor, zárkózott, mogorva lón. Órák hosszát elbarangolt egyedül a tenger partján s az erdők járatlan mélyében. Sőt — horribile — jóságos fejedelem ura egyizben, amikor váratlanul benyitott hozzá, azon kapta, hogy verset ír . . . epekedő, borongó, sötét hangu szerelmi rigmusokat . . .

Meg is dorgálta szeliden. No, nem a Muzsával való társalkodásért, hanem azért, hogy már napok óta feléje sem nézett.

— Bezzeg a más háza táját egyre kerülgeti, mondá finom gunnyal a fejedelem, — pedig úgy vélem, nem leszen sok foganatja.

Fülig pirulva dugta fiókba Mikes a rigmusokat és nagy elhatározás érlelődött meg lelkében.

Amire már hónapok óta készült végre nekivágott. Beállított ujra Bercsényiékhez. De most már nemcsak jómagát vitte, hanem egy pompás rózsabokrétát is szorongatott kezében. Ha szava elakadna, folytassák majd a virágok, hisz a szerelem nyelvén ők is tudnak beszélni.

Bercsényi szerencsére nem volt otthon. Zsuzsika a régi édes kacagással sietett megint elébe. Csüggedező bátorságát ez uj lángra szítá és minden tovább való cifra ceremóni nélkül megkérte a kis Zsuzsika kezét.

A leány dertis kedve hirtelen elborult. Szemét földre sűtötte, s keze, amint a bok-

— **Vörös kakas.** Óverbász, Wagner Henrik közeli tanyáján szept. 26-án tűz ütött ki. Égett a tanya körül összehordott széna, szalma, pelyva, kukoricaszár s a marhaakol nemkülönb a ház, mely cseréppel volt ugyan fedve; de az óverbázi jól szervezett tűzoltók gyors megjelenése a házat teljesen megmentette a padláson levő ezeket érő gabonával sőt a takarmányból is mentett. A tüzet gyermekek játéka okozta. Tanulhatnak ebből a gazdák, majd nagyobb távlatban takarítsák ezentúl a takarmányaikat.

— **A népfelkelési kötelezettség ideje.** A honvédelmi minister egy konkrét esetből kifolyólag kimondta, hogy a szolgálaton kívüli viszonyhoz tartozó tartalékos tiszt 60. évéig áll népfelkelési kötelezettség alatt. A 42-ik év után csak annyiban szünik meg e kötelezettség, ha időközben viselt tiszt rendfokozatának megtartása nélkül kérelmezi elbocsátását és a kilépés megengedtetik.

— **Felfüggesztett község.** Bácskában most Óbecse a hivatali felfüggesztések és fegyelmiek városa. Nagy feltűnést keltett, amikor egyszerre a község fő- és az adó jegyzőjét felfüggesztették föl. De ez csak a kezdet volt. Részletekben jött a többi felfüggesztés és fegyelmi elrendelés. Előbb a községi bíró és pénztáros kapott fegyelmit, azután fölfüggesztették az egyik aljegyzőt és esküdttet. De ezzel még nincs vége a tisztogatásnak; mint legujabb részlet következett most a községi könyvelő: Weber Miklós ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatot.

— **A vmegyék kikerekítése.** A B. H. részletes tanulmányokat közölt a választójog szerinte kívánatos reformjáról, a többi között arról is, hogy a magyarság erősítése szempontjából miként kellene az egyes választó kerületeket, sőt vármegyéket is kikerekíteni. E cikk szerint Bács-Bodrog vmegye területe is változást szenvedne. Mivel e cikkeket sokan sugalmazottak s a területi kikerekítéseket a választójog reformja érdekében célbavettek tartják, illetékes helyről nyert információ alapján jelenthetjük, hogy Bács-Bodrog vmegye területének megváltoztatására az illetékes tényezők egyáltalában nem gondolnak.

rétát visszanyújtá, megreszkett s elcsuklott a hangja, a hogy szólni kezdett. Mi vett erőt rajta az elhatározás e nehéz percében: száanalom-e, szerelem-e, ki tudja?

Már késő Mikes Uram, — mondá — már késő . . . Mi is lenne itt mi kettőnk-ből? Nekem senkim sincs a kerek ég alatt, csak az én kegyelmes jó uramban vagyon minden bizalmam . . . Egyedül való szegény árva lány vagyok lássa . . .

— Persze, persze . . . én meg szegény árva legény, szól Mikes Kelemen buval és elindult csendesesen a morajló tenger felé. A habokba szórta ott illatos rózsáit és velük szive édes álmait. Otthon bánatos rezignációval ír leveles könyvébe:

. . . Ugy látom, már addig-addig nevetett rám a kis csalfa Zsuzsika, míg belé nevette magát a Bercsényi uram szívébe. Ha én-nékem is annyi volna a ládámban, talán a madár is megmaradt volna. De rendszerint a szegény fogja a madarat és a gazdag eszi meg . . .

S a csalódott szív bus sejtése valóságra is vált. Rövid idő multán vidám lakodalmi alkalmatosságra gyülekeztek Rodostó magyarjai a Bercsényi palotában. A kis Köszeghy Zsuzsikából Bercsényi grófné lett. „A szívnek semmi része sem lesz ebben a házasságban . . .” Vélekedék a szegény Mikes Kelemen, de ennek a bizonyossága Zsuzsika titka maradt örökre.

— **Orvosi értekezlet.** A palánkai járás orvosi kara, mint minden évben, az idén is megtartotta rendes értekezletét, csak hogy az idén már nem a járás székhelyén, hanem Dr. Dembitz Sándor szilbácsi orvos indítványára és meghívására Szilbácson, a híres nőgyógyász vendégszerető házában. A konferencián a járás összes orvosai megjelentek, s hogy ott nemcsak a beteg emberiség bajaira, — hanem a saját it- és étvágyukra is bőven találtak gyógyírt, az több mint természetes.

— **A vasárnapi munkaszünet** érdekében. Az OMKE. ujvidéki gócpontja a következő felhívást intézte Magyarország összes társkerületeihez: „Az ipari munkának vasárnapi és ünnepi szüneteléséről” szóló új törvényjavaslat előadói tervezete szept. 23-án tartott gyűlésünkön behatóan tárgyalatván, nagy szótöbbséggel ama határozat hozott, hogy indítsunk ezen javaslattal szemben országos mozgalmat a teljes, szakmakülömb-ségre való tekintet nélkül vasárnapi munkaszünet behozatala érdekében. Nem tárgyaljuk e helyen ezen tervezet számos sérelmes, a kereskedőket zaklató részleteit, csupán csak a II. és 18 §-okra utalunk mint olyanokra, melyek a kereskedők, nemkülönb azok alkalmazottainak amugy is a minimumra szabott pihenési és fűdülési idejét teljesen megnyirbálják s a munkaadóktól, az alkalmazottaknak esetleges vasárnapi munkájukért nyújtandó kárpótlásokért súlyos anyagi áldozatot kívánnak. Tűrhetetlen állapot az, hogy egyedül a kereskedő, ki éjjel nappal testi és szellemi küzdelemre van utalva, kiszolgáltassék a fogyasztóközönség kényelemszeretetének. Hat napi, testet és lelket egyaránt megerőltető nehéz munka után, ráfér a kereskedőre is egy teljes napi pihenő. A városi fogyasztó közönség nagy része megszoktamár szükségletét hétköznapon fedezni, a hátralevő kis töredék pedig rövidesen beleéli magát új helyzetébe. A vidéki fogyasztó közönség, mely főleg azért fedezi szükségletét a városban, mivel tudja, hogy azt ott jobban, szebben és olcsóbban teheti, eljön hétköznap is, ha tudja, hogy vasárnap sehol sem állanak rendelkezésére. Közismert dolog egyébként, hogy a vidéki mezőgazda, csak terményeinek értékesítése után végzi bevásárlásait s miután terményeit csak hétköznapon a hetipiácok alkalmával értékesítheti legjobban, a bevásárlásait is csak ekkor fogja eszközölni. A tervezett javaslat eredeti formájában csak a falusi kereskedő érdekeit szolgálná, mert ott a lanyha ellenőrzés, nemkülönb a feljelentés esetleges következményeitől (bosszu) való félelem lehetővé tenné azt, hogy sokan déli 12 óra után is nyitva tartanák üzleteiket. A teljes vasárnapi munkaszünet behozatalával egyforma jogok és kötelezettségek mellett, egyetlen egy kereskedő sem fog megkárosodni. Végül nem hagyható említés nélkül az sem, hogy a teljes vasárnapi munkaszünet az alkalmazottak érdekében is kívánatos volna, mert munkatársaink ezreinek adott kellő és jóleső pihenő erejük és munkakedvük emelésével megtermi busásan gyümölcsét. Amennyiben t. Társkerület osztaná álláspontunkat, úgy kérjük hasonló értelemben a központban véleményét nyilvánítani, valamint velünk egyidejűleg tudatni, nem-e tartaná szükségesnek az ügy érdekében egy országos mozgalom indítását, mely mozgalom támogatására a kereskedelmi és iparkamarák megkérendők. Kartársi üdvözlettel Kron Károly elnök, Berger Arnold titkár.

NESTLÉ
GYERMEKLSZTJE
 csecsemők lábbadozók
 gyomorhajosok részére
A LEGJOBB ALPESI TEJET TARTALMAZZA
 Egy doboz ára 1kor.80 fill. kapható minden gyógyszerárban
 és drogeriában, ugyanott ismertető iratok ingyen.

Elegáns és tartós cipője lesz, de csak ha „KARDOSNÁL” vesz Kulán

— Lódiázás. Paripáson a m. hó 27-én lókiállítás rendeztek, melyen Törley Gyula gazd. egyesületi elnök, Kállay István a bajai mentelep parancsnoka, Günther Ferenc, Ertl János orszgy. képviselő is részt vettek. A vendégek ünnepélyes fogadtatása után megalkult a juri, majd a kiállított anyag megtekintésére és a jutalomdíjak kiosztására került a sor. A kiállítás finaléja d.u. 1 órakor 140 terítékű bankett volt, amelyen természetesen felköszöntőkben sem volt hiány. Este az ifjuság táncmulatságot rögtönzött, amely kiválóan kivirradtíg tartott.

Gabona árak: Budapesten:		
Buza októberre	—	11.66
Zab	—	7.99
Tengeri 1909 májusra	—	7.44
Kulán:		
Buza	—	10.80
Zab	—	7.10
Csőves Tengeri	—	3.80

Kitünő minőségű,
ÚJ RÓZSA-BURGONYA
kapható
Zucker Adolfnál Kulán.
Előjegyzéseket elfogad burgonyára és télkáposztára.

MÁSOLÓKÖNYVEK :: ::
1000, 500 és 200 lappal, a legolcsóbb árban kaphatók
Berkovits Márknál Kulán

2436. sz. 1908. Nádálja községtől.
Hirdetmény.

Nádálja községben újonnan épített községi ovoda és elemi népiskola felszereléséhez szükséges padok, szekrények, állványok, fogasok stb. beszerzésének biztosítása céljából Nádálja község tanácstermében *f. évi október 8-án* d.e. 9 órakor nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni óhajtó asztalos mesterek ezen hirdetmény útján ezennel meghívattak.

Kikiáltási ár az első ajánlat.

A felszerelési tárgyak mintái a helyszínén betekintheők.

Nádálja, 1908. szept. 18.

Kekezovich István 2 *Milan Kostity*
jegyző bíró

1566/1908 sz. Zsablya községtől
Pályázati hirdetmény.

Zsablya község előljárósága egy a leköszönés általüresedésben levő *lovás rendőri* állásra pályázatot hirdet.

Az állás javadalmazása évi 600 K havi utólagos részletekben készpénzfizetés, ruházat 120 K lótarási általlány és felszerelés.

A szabályszerűen felszerelt kérvények *október 10-ig* az előljáróságnál benyújtandók.

Zsablya, 1908 szept. 22.

Nikolits 2 *Csordar Rada*
jegyző bíró

K I A D Ó

Kulán, a vasuti utcában egy üzlet-helyiség és két kétszobás urilakás mellékhelyiségekkel. Bővebb felvilágosítást ad *Ceisel Aladár Kulán*

TANFOLYAM

az egyéves önkéntességre jogosító vizsgálat előkészítésére.

Themák Ede, ny. főreáliskolai tanár, ki az ily vizsgálatoknál sok évig mint a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kinevezett vizsgálati biztos (az összes természettudományokból) működött, most nyugalomba vonult, és az önkéntességre igényt tartók számára előkészítő tanfolyamot állított fel. A tanfolyamon résztvevők még felvétetnek. A tanítás alapos s a hallgatók előismeretei figyelembe vétetnek. Csakis középiskolai tanárok adnak elő.

Közelebb felvilágosítással szolgál: **Themák Ede**, ny. tanár a tanfolyam vezetője.

Temesvár-Józsefváros Begabalsor 10 sz.

1825. sz. 1908.

Nádálja községtől.

Hirdetmény.

Nádálja község közterének téglalapozaton üreges vasoszlopok beerősítésével dróthálóval való bekerítése határozattalván el, eme munkálat végrehajtásának biztosítása céljából árlejtés hirdettetik s annak megtartására, *f. é. október 8-án* d. e. 10 órára tüzetik ki.

Felhívattak a vállalkozni óhajtó, hogy a mondott napon megjelenni szíveskedjenek. Kikiáltási ár 2000 K.

Egyéb a munkálatokra vonatkozó feltételek, tervek és költségvetés az előljáróságnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Nádálja, 1908. szept. 21.

Kekezovich István 2 *Babity Száva*
jegyző bíró h.

Az őszi és téli idény ujdonságai!

Megérkeztek a valódi és szebbnél-szebb **angol szövetek**, és dús választékban hazai ujdonságok. Öltönyök, felöltők, téli kabátok a legújabb divatlap szerint készülnek. Gyönyörű mintájú selyem és szövetmellényekből a g y választék. Kérem a t. urakat, hogy az őszi és téli idényre szükséges öltönyöket, felöltöket és télikabátokat **már most** megrendelni szíveskedjenek, továbbá kérem mindazon t. urakat, akik még eddig nem nálam rendeltek öltönyeiket, tegyenek egy próbarendelést.

PONGRÁCZ A. SÁNDOR, URI-SZABÓ
Kulán (a Ferenc-József-téri bérpalotában)

Schmidt Ferenc
szabó - Kulán
(Ferenc József-tér)

készíti a legdivat-
sabb öltönyöket
a legolcsóbb árban

3

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy Kulán

vegyszeti ruha tisztító intézetet rendeztem be úgy női- mint férfi-ruhákra, bármily zsírfoltosak vagy pecsétesek legyenek azok, valamint csipke- vagy szövetfüggönyöket, szőnyegeket tisztítok és festek **olcsó ár mellett.**

A n. é. közönség pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

Kleiner József kelme- és selyem-festő, vegy-
tisztító Kula, Kossuth Lajos utca

A mosás akár a tánc,
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szappant ha használsz,
Még szíved is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, **hathatós** tisztítóerejét saját szerű előállításának és a legjobb nyersanyagok leg gondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kíméli a kezeket és a fehérneműt! Megtakarít fáradtságot és vesződséget kíméli ennél fogva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát! Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

IFJ. KOVÁCS SÁNDOR, KULÁN

Ajánl jó, tartós és formás (hazai gyártmányu) **Kobrak-cipőket** (A világ minden táján hordják) Továbbá ajánl férficipőkben elsőrangú minőségben világhírű **AMERIKAI cipőket** amelyekben a tyűk szemeik teljesen elmúlnak

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
Ahol a leggyorsabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcsepplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-csepplőgépek, léher-csepplők, tisztító-rosták, konkolyosók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet J. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsológák, őrlők, őrlőmalmok, egytemes szőlő-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gép.